

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ สังกัดเทศบาลตำบลเป็อยน้อย อำเภอเป็อยน้อย จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลเป็อยน้อย อำเภอเป็อยน้อย จังหวัดขอนแก่น

ระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการผลิตสื่อและใช้สื่อการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลเป็อยน้อย อำเภอเป็อยน้อย จังหวัดขอนแก่น

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลเป็อยน้อย อำเภอเป็อยน้อย จังหวัดขอนแก่น

ก่อนการพัฒนาการดำเนินงาน ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพ การผลิตสื่อและการใช้สื่อของครูผู้ดูแลเด็ก จากกรวิเคราะห์รายงานผลการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ปีการศึกษา 2555 พบว่า ในด้านกระบวนการครูยังใช้สื่อการสอนน้อย ไม่สามารถตอบสนอง ความสนใจของผู้เรียนได้ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังพบว่า การเรียนการสอนยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง มีหลักสูตรที่เหมาะสมและสื่อ การเรียน การสอนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ยังขาดหนังสือตำราประกอบการเรียนรู้ โดยเฉพาะสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ดังผลการประเมินสภาพการผลิตสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลเป็อยน้อย อำเภอเป็อยน้อย จังหวัดขอนแก่น และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประเมินสภาพการผลิตสื่อ และการใช้สื่อ การเรียนรู้ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลเป็อยน้อย อำเภอเป็อยน้อย จังหวัดขอนแก่นซึ่งผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินสภาพการผลิตสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น

สภาพการการผลิตสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การผลิตสื่อการสอน			
1. การสำรวจสภาพและความต้องการ	2.20	0.63	น้อย
2. การวิเคราะห์และคัดเลือกสื่อ	2.30	0.48	น้อย
3. การวางแผนการผลิตสื่อ	2.20	0.79	น้อย
4. การผลิตสื่อ	2.30	0.48	น้อย
5. การทดลองใช้	2.10	0.57	น้อย
6. การปรับปรุงแก้ไข	1.90	0.57	น้อย
7. การผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้จริง	1.80	0.63	น้อย
การใช้สื่อการสอน			
1. การเตรียมตัวครูผู้สอน			
1.1 มีการตรวจสอบความพร้อมของสื่อ	2.50	0.71	น้อย
1.2 มีการทดลองใช้สื่อก่อนสอน	2.70	0.67	ปานกลาง
1.3 มีการเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือให้พร้อมใช้งานได้	2.80	0.42	ปานกลาง
2. การเตรียมจัดสภาพแวดล้อม			
2.1 มีการเตรียมสถานที่ให้เหมาะกับประเภทสื่อ	2.90	0.32	ปานกลาง
2.2 มีการจัดวางวัสดุ อุปกรณ์เหมาะสม	3.00	0.00	ปานกลาง
2.3 จัดระยะที่นั่งของผู้เรียนเหมาะสม	2.80	0.42	ปานกลาง
3. การเตรียมพร้อมผู้เรียน			
3.1 ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์การใช้สื่อ	2.70	0.48	ปานกลาง
3.2 ชี้แจงขั้นตอนและแนะนำวิธีการใช้สื่อ	2.30	0.82	น้อย
4. การใช้สื่อการเรียนรู้			
4.1 ใช้สื่อตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้	2.30	0.82	น้อย
4.2 ผู้เรียนสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้นและตอบสนองในการใช้สื่อ	2.40	0.84	น้อย

สภาพการการผลิตสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4.3 มีการตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อ	2.80	0.42	ปานกลาง
5. การประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้			
5.1 ประเมินด้านกายภาพ	2.70	0.67	ปานกลาง
5.2 ประเมินด้านเนื้อหาสาระ	2.80	0.42	ปานกลาง
5.3 มีการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น	2.30	0.82	น้อย
รวม	2.52	0.57	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินสภาพการผลิตสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.52$) และพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับน้อย คือ การสำรวจสภาพและความต้องการ ($\bar{x} = 2.20$) การวิเคราะห์และคัดเลือกสื่อ ($\bar{x} = 2.30$) การวางแผนการผลิตสื่อ ($\bar{x} = 2.20$) การผลิตสื่อ ($\bar{x} = 2.30$) การทดลองใช้ ($\bar{x} = 2.10$) การปรับปรุงแก้ไข ($\bar{x} = 1.90$) และการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้จริง ($\bar{x} = 1.80$)

และหลังการศึกษาเอกสารผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับสภาพการผลิตสื่อและการใช้สื่อของครูผู้ดูแลเด็ก ดังผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ในขณะที่ครูสอนแบบบรรยายไม่ค่อยใช้สื่อประกอบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่ควร จึงอาจทำให้เด็กไม่ค่อยสนใจการเรียน...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...ระยะเวลา 1 ปี ที่ผ่านมาในโรงเรียน พบว่า ครูขาดหนังสือตำราเรียน สื่อ และหนังสือเสริมประสบการณ์ที่จะให้เด็กใช้เรียนเพื่อประกอบการเรียนการสอน อยากจะให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อ และหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 2, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...ในขณะที่ครูขาดแคลนสื่อและหนังสือประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็ก อยากจะผลิตสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน แต่ครูยังขาดประสบการณ์ในการจัดทำสื่อ ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 3, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อ การเรียนการสอนสำหรับเด็ก และดำเนินการจัดทำสื่อให้กับครูผู้สอน...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 4, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...ครูมีการใช้สื่อในการเรียนการสอนน้อย เพราะว่าครูยังขาดประสบการณ์ในการทำสื่อสำหรับเด็กเล็ก...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 5, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...ครูยังไม่มี ความมั่นใจเท่าใดนัก ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กเล็ก...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 6, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...ควรจัดให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพราะจะได้จัดทำสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กเล็กที่มีคุณภาพ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 7, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“... ควรจัดให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้สอนเด็กได้...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 8, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...ต้องการความช่วยเหลือในการสร้างและการใช้สื่ออย่างใกล้ชิดจากผู้ที่มีความรู้ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 9, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...อยากให้วิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการผลิตสื่อมาจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อที่จะได้ทำการพัฒนาการเรียนการสอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 10, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“... ครูต้องการให้จัดให้มีการศึกษาเอกสาร ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำสื่อ เพื่อให้เด็กเกิดความรู้ ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดทำสื่อการสอนสำหรับเด็กได้จริง ครูใช้สื่อกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย ครูผู้ดูแลเด็กไม่มีความมั่นใจในด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน และสนใจที่ทำการผลิตผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องการที่จะได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ต้องการคำแนะนำ สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ ในการสร้างและการใช้สื่ออย่างใกล้ชิดจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะพัฒนาการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนที่ 11, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

ผลการสัมภาษณ์การหาแนวทางการพัฒนา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ในระหว่างวันที่ 14 ตุลาคม 2556 โดยผู้วิจัยได้จัดหา เอกสารเกี่ยวกับการเขียนสื่อการเรียนการสอนมาเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความรู้เพิ่มเติมแก่กัน ระหว่างกลุ่มผู้ร่วมวิจัย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กเล็ก และได้ให้ความสนใจในการศึกษาเอกสาร ตลอดจน ได้มีการซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันและกันมีการสนทนา เพื่อหาแนวทางในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ ผลจากการศึกษาเอกสาร ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในวิธีการจัดทำสื่อการเรียนรู้อันสามารถนำไปใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการได้เป็นอย่างดี ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนี้

“... ครูได้มีความสนใจในการศึกษาเอกสารที่ผู้วิจัยได้จัดหามาให้ เพราะเป็นเอกสารที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ ได้อย่างถูกต้องตามหลักและวิธีการจัดทำสื่อเป็นอย่างดี ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คนที่ 1, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...เอกสารที่ผู้วิจัยได้นำมาให้ศึกษาในครั้งนี้ ได้มีการสรุปย่อวิธีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ จนทำให้เกิดความเข้าใจในวิธีการจัดทำสื่อ ได้อย่างถูกต้องตามวิธีการจัดทำสื่อได้เป็นอย่างดี...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คนที่ 2, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...เอกสารและตำราที่ผู้วิจัยได้จัดหามาให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ถือได้ว่าเป็นเอกสารที่ทำให้ครูได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในวิธีการจัดทำสื่อที่ดีได้...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คนที่ 3, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...เมื่อได้ศึกษาเอกสารแล้ว ทำให้ได้รู้ถึงวิธีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คนที่ 4, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

“...กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ให้ความสนใจในการศึกษาเอกสาร และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ต่อกันและกันในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ เพื่อใช้ประกอบการสอนจริงสำหรับเด็กเล็กได้...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คนที่ 8, 14 ตุลาคม 2556. สัมภาษณ์)

สรุปได้ว่า ในการดำเนินการศึกษาสภาพการผลิตก่อนการดำเนินการกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ศึกษาสภาพการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ขาดประสบการณ์ในการผลิตและใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนในการพัฒนาการจัดทำสื่อการเรียนรู้ โดยการจัดทำสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนเด็กเล็ก โดยในที่ประชุมได้ตกลงที่จะร่วมกันพัฒนาการจัดทำสื่อการเรียนรู้ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจความสามารถในการผลิตสื่อและใช้สื่อการเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล เป็ยน้อย อำเภอเป็ยน้อย จังหวัดขอนแก่น

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการ

จากที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันศึกษาสภาพการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ ในวันที่ 14 ธันวาคม 2556 ได้ลงความเห็น ว่า ควรมีการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ สังกัดเทศบาล ตำบลเป็ยน้อย อำเภอเป็ยน้อย จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้

ครุมีความชำนาญในการผลิตสื่อและใช้สื่อการเรียนรู้อย่างชำนาญ โดยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเชิงวิทยากรมาให้ความรู้ ซึ่งจะจัดอบรม ในวันที่ 21 - 22 ธันวาคม 2556 โดยวิทยากรได้นำตัวอย่างสื่อ ที่ผลิตแล้วมาเป็นตัวอย่างให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติสร้างสื่อต้นแบบขึ้นมา กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนได้ฝึกปฏิบัติในการจัดทำสื่อของตนเอง โดยแต่ละคนได้คัดเลือกสื่อที่ตนเองสนใจและเริ่มทดลองผลิตสื่อ วิทยากรได้กำหนดเวลาในการผลิตสื่อต้นแบบ เมื่อถึงกำหนดเวลา วิทยากรให้แต่ละคนได้นำเสนอสื่อต้นแบบที่ตนเองได้ผลิตขึ้นมาเสนอให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้นิเทศร่วมกัน พบว่า ครุบางคนยังผลิตสื่อได้ไม่สมบูรณ์ มีการจัดวางองค์ประกอบรูปภาพไม่เหมาะสม กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ให้คำแนะนำซึ่งกันและกันเพื่อจะได้นำข้อมูลไปพัฒนาสื่อของตนเองต่อไป โดยในการอบรมเชิงปฏิบัติการได้เชิญวิทยากร คือ นายเชวงศักดิ์ เสนาวงษ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านวังหินเก่าคือ อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 4 การอบรมเชิงปฏิบัติการ

วัน/เดือน/ปี	เนื้อหา	กิจกรรม
21/ธ.ค./56	1. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนสำหรับปฐมวัย 2. ความสำคัญประโยชน์ หลักการกระบวนการของการผลิตสื่อ 3. การวางแผนการผลิตสื่อ ขั้นตอน วิธีการตามหลัก 7 ประการ	1. วิทยากรบรรยายนำเข้าสู่เนื้อหา 2. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาเอกสาร 3. อภิปรายและซักถาม 4. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวางแผนการผลิตสื่อ เตรียมอุปกรณ์ผลิตสื่อ

วัน/เดือน/ปี	เนื้อหา	กิจกรรม
22 ธ.ค./56	ทบทวนความรู้ ปฏิบัติการผลิตสื่อการเรียนรู้อะไรเพื่อการเรียนการสอน และทดลองใช้	1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสร้างสื่อการเรียนการสอน 2. วิทยากรให้คำแนะนำกลุ่มผู้ร่วมวิจัยในการผลิตสื่อ 3. วิทยากรกำกับติดตามการผลิตและแนะนำวิธีการใช้สื่อการเรียนรู้อะไร 4. นำเสนออภิปรายและซักถาม

1.1 การดำเนินการการอบรมเชิงปฏิบัติการ

มีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถผลิตสื่อได้ถูกต้องตามกระบวนการผลิต ทั้ง 7 ขั้นตอน โดยมีการประชุมปรึกษาหารือกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ในวันที่ 14 ตุลาคม 2556 ตั้งแต่เวลา 8.00–10.00 น. ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ที่ประชุมมีมติให้เตรียมการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการประสานวิทยากร การจัดเตรียมเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ ระหว่างวันที่ 1 – 10 ธันวาคม พ.ศ. 2556 และให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 21 – 22 ธันวาคม พ.ศ. 2556 ณ ห้องประชุม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศากยทอง เทศบาลตำบลเปือยน้อย โดยได้เชิญครูที่มีความชำนาญในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนระดับปฐมวัย มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ โดยลักษณะของการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1.1.1 เตรียมอุปกรณ์ เอกสารการอบรมเชิงปฏิบัติการ กำหนดวัตถุประสงค์ และกิจกรรมที่จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.1.2 ประสานงานกับวิทยากร คือ นายเชวงศักดิ์ เสนาวงษ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านวังหินเก่าคือ อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น

1.1.3 วิทยากรนำเสนอ กิจกรรมโดยมุ่งนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบ ใบงาน ใบความรู้ คู่มือการผลิตสื่อ

1.1.4 การอบรมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อและการใช้สื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้

1.1.5 ประเมินผล สังเกตพฤติกรรมกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ทดสอบก่อนและหลังการประชุม เชิงปฏิบัติการตามตารางกำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการ

วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2556 เวลา 08.30 – 12.00 น. เริ่มดำเนินการโดยเชิญ
 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 10 คน โดยมีนางสาวรดาณัฐ นิลนาคในฐานะ
 ผู้ดำเนินการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ กล่าวรายงานวัตถุประสงค์ของการจัดการประชุมต่อ
 ประธานในพิธี คือ นายไพฑูรย์ ผิวผาง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเปือยน้อย ประธานใน
 พิธีได้ให้เกียรติบรรยายพิเศษ จากนั้นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ทำแบบทดสอบก่อนการอบรมเชิง
 ปฏิบัติการ จากนั้นวิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนระดับ
 ปฐมวัย หลักแนวคิดทฤษฎีตลอดจนลำดับขั้นตอนการผลิตทั้ง 7 ขั้นตอน โดยเริ่มจากขั้นการ
 สำรวจสภาพปัญหา การวิเคราะห์คัดเลือกล้อ การวางแผนการผลิต การผลิตสื่อต้นแบบพร้อม
 ทั้งเปิดโอกาส ให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ซักถามปัญหา ข้อสงสัย และให้ฝึกปฏิบัติจนเป็นที่เข้าใจ
 เวลา 13.15–15.00 น. วิทยากรจึงให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทำการฝึกปฏิบัติในการผลิตสื่อ จำนวน 1
 ชนิด โดยวิทยากรเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ เวลา 15.00 น. จึงปิดการประชุมในวันนี้
 วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2556 เวลา 08.00 – 12.00 น. วิทยากรได้ทบทวนถึงขั้นการผลิตและใช้
 สื่อการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ตั้งแต่วันแรกที่ได้อบรมไปแล้วอีกครั้งและให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
 ทำการผลิตสื่อขึ้นมาอีก 1 ชิ้น เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและความชำนาญให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย
 และให้ทำการสาธิตการใช้สื่อให้เพื่อน ๆ ที่เข้าอบรมได้ดูพร้อมกัน จากนั้นเวลา 13.00 – 14.30
 น. วิทยากรได้ให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำสื่อที่ผลิตขึ้นไปใช้จริงในห้องเรียนชั้นอนุบาล 1/1 – 1/3 โดย
 มีวิทยากรและผู้วิจัยเป็นคนสังเกต ประเมิน และสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มผู้ร่วมวิจัยหลังจากเสร็จ
 สิ้นการจัดการเรียนรู้ โดยทำสื่อที่ผลิตไปใช้จริง หลังจากนั้นวิทยากรได้ให้คำแนะนำเทคนิค
 วิธีการในการผลิตสื่อให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพิ่มเติมหลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้
 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อสัมภาษณ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการเรียน
 การสอนระดับปฐมวัย ตามกระบวนการผลิตทั้ง 7 ขั้นตอน โดยมีการสรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่ม
 ผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนระดับปฐมวัย และ
 ข้อมูลสนับสนุนดังต่อไปนี้

1.2 ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู จาก
 ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการผลิตสื่อการเรียนรู สังกัด
 เทศบาลตำบลเปือยน้อย ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ในองค์ประกอบด้านการวิเคราะห์ การคัดเลือก
 และการวางแผนการผลิตสื่อ สรุปได้ตามกรอบการวิจัย 7 ด้าน ดังนี้

1.2.1 การสำรวจสภาพและความต้องการ ในการผลิตและการใช้สื่อ กลุ่มผู้ร่วม
 วิจัยได้สำรวจความต้องการของครูใน โรงเรียน ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู เพื่อที่จะ

ช่วยให้การผลิตสื่อตรงกับความต้องการและการนำไปใช้ ซึ่งมีแนวทางการสำรวจ คือ วิเคราะห์จากหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน ทั้งนี้เพราะการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นต้องตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมในบทเรียนพร้อมทั้งกำหนดให้มีการสำรวจความต้องการของครูเพื่อที่จะทำให้การผลิตสื่อการเรียนการสอนตรงกับความต้องการของครู และทำการสำรวจสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว เพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนของสื่อที่มีเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และได้สำรวจทรัพยากรที่เอื้อต่อการผลิต เช่น วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ บุคลากร ฯลฯ ซึ่งมีวิธีการสำรวจสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสำรวจ การสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมพิจารณาร่วมกัน ซึ่งได้คำตอบจากการดำเนินการดังกล่าวว่าควรมีการดำเนินการผลิตสื่อ ดังนี้

“...การวิเคราะห์เนื้อหาจากหลักสูตร สามารถทำให้เรามองเห็นถึงรายละเอียดว่าเราจะใช้สื่อชนิดใดมาสอน และสื่อที่เราจะผลิตขึ้นเองควรจะนำมาใช้กับเนื้อหา หรือขั้นตอนใด การนำสื่อ มาใช้เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจ และอยากเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้น...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...หากครูทุกคนไม่สำรวจความต้องการ อาจทำให้การผลิตสื่อไม่ตรงตามความต้องการและเกิดความซ้ำซ้อนได้ และประการสำคัญจะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

1.2.2 การวิเคราะห์และคัดเลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา หลังจากการสำรวจสภาพความต้องการในการใช้สื่อแล้ว กลุ่มผู้ร่วมวิจัยต้องการ ที่จะผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ แต่เมื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยยึดหลักทางด้านความสำคัญ ความจำเป็น ความเป็นไปได้ หรืออัตราความต้องการเป็นแนวทางในการพิจารณา แล้วจัดเรียงลำดับความสำคัญตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อคัดเลือกสื่อที่จะผลิต ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญมาก เพราะสื่อ เป็นสิ่งเร้าที่ให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ช่วยให้การสื่อความหมายได้ดี และข้อสำคัญจะต้องคำนึงถึง ชนิด ลักษณะ ข้อดี และข้อจำกัดของสื่อแต่ละประเภทแล้ว ทำให้สรุปได้ว่า จะต้องมีการผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างนี้

“...การวิเคราะห์และคัดเลือกสื่อ เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้แล้ว พบว่า สื่อที่เราจะผลิตขึ้นเอง ควรจะนำไปใช้กับเนื้อหา หรือขั้นตอนใด ควรจะเป็นสื่อที่ไม่เกินความรู้ความสามารถของเราที่จะผลิตขึ้นมาได้...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“... ดิฉันคิดว่าการวิเคราะห์และคัดเลือกสื่อจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้และสื่อที่ผลิตขึ้นมา นั้น จะต้องนำไปใช้ได้กับเนื้อหาที่จะสอน ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“... การเลือกสื่อที่จะผลิต ครูจะต้องศึกษาประเภทของสื่อแต่ละชนิดให้ชัดเจน...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“... การเลือกสื่อที่จะผลิต ต้องเลือกให้ตรงกับปัญหาความต้องการเหมาะสมกับปัญหาและ ผู้เรียน ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKAM UNIVERSITY

1.2.3 การวางแผนในการผลิตสื่อ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการผลิตสื่อที่จะดำเนินการผลิต กำหนดแนวปฏิบัติ เป็นการออกแบบกำหนดรูปแบบและ ขอบข่ายของงานพร้อมทั้งกำหนดทรัพยากรในการผลิตสื่อทุก ๆ ด้าน เช่น วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ บุคลากร กิจกรรม เวลาซึ่งได้กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการในการผลิตและการใช้สื่อ เพื่อการจัดการเรียนรู้ในวันที่ 16 ธันวาคม ซึ่งได้กำหนดวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิต สื่อ ดังนี้

“...วิทยากรเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิตสื่อ และมีหน้าที่ในการเป็น ศึกษานิเทศก์อยู่แล้ว ได้รับการยอมรับในด้านการให้ความรู้เรื่องการผลิตสื่อมีความรู้ ความสามารถเหมาะสมที่จะถ่ายทอดความรู้ และมีรูปแบบสื่อที่ผลิตเพื่อนำมาเสนอเป็น แบบอย่างที่ดีสมบูรณ์ได้...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...หลักสำคัญของการวางแผน ทุกคนจะต้องร่วมกันเสนอความคิดเห็นเพื่อให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ในการวางแผนการผลิตสื่อ ต้องสำรวจความต้องการ ความถนัด ความสนใจของแต่ละคน และจะต้องแบ่งงานให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลการทำงานจึงจะเกิดประสิทธิภาพ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...การแบ่งงานถึงแม้แต่ละคนจะมีความถนัด มีทักษะความสามารถแตกต่างกันแต่ทุกคนควรจะเรียนรู้หมุนเวียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

2.4 การผลิตสื่อ ในการอบรมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 21 ธันวาคม 2556

ที่เทศบาลตำบลเปือยน้อย ได้ดำเนินการผลิตตามขั้นตอนที่วางไว้ ในการดำเนินการต้องคำนึงถึงความพร้อมในแต่ละด้าน คือ ด้านเวลา ด้านบุคลากร ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิต เมื่อมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ แล้ว จึงดำเนินการผลิตตามรูปแบบที่เตรียมวางแผนไว้ และมีการจัดทำคู่มือในการใช้สื่อ ดังนี้

“...การอบรมในครั้งนี้ แม้จะใช้เวลาไม่มากนักแต่วิทยากรก็สามารถถ่ายทอดความรู้เทคนิคการผลิตสื่อการเรียนรู้ ได้ชัดเจน จนผู้เข้าอบรมทุกคนสามารถผลิตสื่อที่จะใช้สอนได้ตามกระบวนการและขั้นตอนการผลิต...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...การผลิตสื่อการเรียนรู้ ควรต้องมีการฝึกฝนบ่อยๆ จึงจะเกิดความชำนาญ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...หากได้วิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอนระดับปฐมวัย มาคอยให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาในการผลิตอย่างต่อเนื่องคงจะดียิ่งขึ้น...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

2.5 การทดลองใช้สื่อการเรียนการสอน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ทำการทดสอบคุณสมบัติของสื่อการสอนที่ผลิตขึ้น และนำมาใช้สอนในการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคนอื่น ๆ คอยให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขตาม ดังนี้

“...การทดลองใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้น โดยใช้สอนกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยด้วยกัน ทำให้ทราบถึงความบกพร่อง ของสื่อที่ต้องดำเนินการแก้ไขก่อนนำไปปฏิบัติจริง...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...การทดลองใช้สื่อที่ผลิตขึ้นนั้น เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของสื่อได้เป็นอย่างดี...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 21 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ครูควรนำสื่อที่ผลิต ไปทดลองใช้เพื่อหาข้อดีและข้อเสียไปปรับปรุงแก้ไข...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

2.6 การปรับปรุงแก้ไข ภายหลังจากทดลองใช้กับครูผู้สอนด้วยกันแล้วได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการในการสร้างสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและเพิ่มสีสันที่สวยงามเพื่อการดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้สื่อการเรียนการสอนนั้นมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

“... สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นในช่วงระยะเวลาที่เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ขาดความสมบูรณ์ในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุง ให้สอดคล้องกับเรื่อง ทำให้สื่อที่ผลิตขึ้นมาสมบูรณ์มากขึ้น ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ครูควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อลดปัญหา และอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สื่อ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นในช่วงเวลาที่เข้าอบรม ทำให้ขาดความสมบูรณ์ในหลาย ๆ เรื่อง จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สื่อที่ผลิตขึ้นนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

2.7 การผลิตเพื่อนำไปใช้จริง เป็นกระบวนการหลังจากการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน จนเรียบร้อยสมบูรณ์ตามความต้องการแล้ว จึงดำเนินการผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้จริง โดยคำนึงถึง จำนวนที่จะผลิต วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ สถานที่และบุคลากรที่จะร่วมกันผลิต การผลิตสื่อการเรียนรู้ สามารถเป็นเครื่องมือวัดและประเมินผล การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้จากการนำความรู้ของการเตรียมการในการสำรวจความต้องการ การวิเคราะห์และการคัดเลือกสื่อ และการวางแผนการผลิต กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ได้ในการเรียนการสอนจริง ดังนี้

“...สื่อการเรียนรู้ ที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ผลิตขึ้น เป็นสื่อที่เร้าความสนใจช่วยกระตุ้นความอยากเรียนรู้ อยากเห็นของเด็ก ทำให้เด็กนักเรียนมีความสุข อยากเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอีกด้วย...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ดิฉันมีความมั่นใจ ในการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้มากขึ้น ต้องขอขอบคุณท่านวิทยากรที่กรุณาให้คำแนะนำ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...นักเรียนห้องดิฉันตื่นตื่นกันมากเลย ที่ได้เล่นสื่อที่ครูผลิตขึ้นและร่วมกันเก็บรักษา ...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

ก่อนและหลังการดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้วิจัย ได้ให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทำแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนระดับปฐมวัยซึ่งปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้
ระดับปฐมวัย โดยรวมและรายบุคคล ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ

คนที่	คะแนนทดสอบ		ผลการทดสอบ	
	ก่อน	หลัง	เพิ่ม	ลด
คนที่ 1	11	18	7	-
คนที่ 2	10	19	9	-
คนที่ 3	12	20	8	-
คนที่ 4	13	18	5	-
คนที่ 5	10	18	8	-
คนที่ 6	9	17	8	-
คนที่ 7	12	18	6	-
คนที่ 8	12	19	7	-
คนที่ 9	14	19	5	-
คนที่ 10	11	19	8	-
รวม	114	185	71	-
เฉลี่ย	11.4	18.5	7.1	-

จากตารางที่ 5 จากผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ระดับปฐมวัย พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ และทุกคนมีคะแนนหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยสรุปกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ การสอนระดับปฐมวัยเพิ่มมากขึ้นภายหลังการพัฒนา

สรุปผลการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการผลิตสื่อและใช้สื่อการเรียนรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยให้ความสนใจและบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และได้ร่วมกันดำเนินงานตามกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีบรรยากาศการเรียนรู้และได้รับความรู้ ความเข้าใจ และสามารถผลิตสื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามกระบวนการและขั้นตอนตามกรอบการวิจัย คือ การสำรวจความต้องการ การวิเคราะห์และคัดเลือก การวางแผนการผลิต ในช่วงวันที่ 21 - 22 ธันวาคม 2556 หลังจาก

นั้นได้มาทำการทดลองใช้ การปรับปรุง แก้ไข และสามารถนำไปใช้ได้จริง กลุ่มผู้ร่วม วิจัย สามารถผลิตและใช้สื่อประกอบการสอนได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และมีการประเมินผลในการอบรมการผลิตและใช้สื่อ ทำให้ทราบว่ากรอบวิธีปฏิบัติการณ์ในครั้งนี้ เป็นการอบรมที่มีบรรยากาศในแบบเป็นกันเอง ผู้เข้าอบรมทุกคนแบบมีส่วนร่วมในการแสวงหา ความรู้ การทำงานในกระบวนการกลุ่มเป็นอย่างดี และพบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถผลิตสื่อได้ตรงความต้องการ ส่วนการใช้สื่อการเรียนรู้ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการใช้สื่อ ส่วนขั้นตอนใช้สื่อนั้น ผู้วิจัย ได้ติดตามกระบวนการใช้สื่อในกระบวนการนิเทศติดตามผลต่อไป

2. การนิเทศติดตาม

การนิเทศติดตามได้ดำเนินการเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (ครูผู้ดูแลเด็ก) มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถสร้างสื่อการเรียนการสอน ภายใต้อกรอบ การเลือกสื่อ การผลิตสื่อ การใช้สื่อ และการประเมินผลการใช้สื่อ โดยใช้เวลาในการกำกับติดตาม ประเมินผลการสอน คือ สังเกตเพื่อให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ ในวันที่ 24 – 25 ธันวาคม 2556 และ สังเกตเพื่อสะท้อนผลการพัฒนา วันที่ 26 ธันวาคม 2556 ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ ผลการดำเนินการกำกับ ติดตาม ประเมินผล พบว่า

2.1 ชั้นการวางแผน

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประชุมเพื่อวางแผนการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ช่วยเหลือ ในวันที่ 24 – 25 ธันวาคม 2556 จากการประชุม เพื่อให้ได้แผนการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการประชุม ได้ กำหนดสถานที่ในการกำกับติดตาม ประเมินผล คือ ห้องเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/3 โดย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 10 คน โดยการกำกับติดตาม ประเมินผล เพื่อให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือ คือจัดการเรียนภายใต้อกรอบเนื้อหา การเลือกสื่อ การเตรียมสื่อ การใช้ สื่อ และการประเมินผลการใช้สื่อ

2.2 ชั้นเตรียมการ

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประชุมเพื่อวางแผนเตรียมการ กำหนดกรอบเนื้อหา/กิจกรรม ระยะเวลาในการกำกับติดตามประเมินผล กำหนดผู้ร่วมติดตามประเมินผล

2.3 ชั้นการปฏิบัติ

ดำเนินการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ในวันที่ 24 – 25 ธันวาคม 2556 โดยการสังเกตการสอน เพื่อสะท้อนผลใช้แบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ผู้กำกับติดตาม ประเมินผล ประกอบด้วยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 คน ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน

สังกัดเทศบาลตำบลเปือยน้อย 2 แห่ง ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม ประเมินผลการสอน

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 10 คน โดยดำเนินการตามแบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ดังนี้

2.3.1 การเลือกสื่อ สังกัดการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ทั้ง 10 คน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแบ่งสังเกต 1 คน ต่อครูเป้าหมาย 5 คน โดยสังเกตพฤติกรรม เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภายใต้กรอบที่กำหนด

2.3.2 การเตรียมสื่อ สังกัดการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ทั้ง 10 คน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแบ่งสังเกต 1 คน ต่อครูเป้าหมาย 5 คน โดยสังเกตพฤติกรรม เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภายใต้กรอบที่กำหนด

2.3.3 การใช้สื่อ สังกัดการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ทั้ง 10 คน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแบ่งสังเกต 1 คน ต่อครูเป้าหมาย 5 คน โดยสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้ภายใต้กรอบที่กำหนด

2.3.4 การประเมินผลการใช้สื่อ สังกัดการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทั้ง 10 คน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแบ่งสังเกต 1 คน ต่อครูเป้าหมาย 5 คน โดยสังเกต พฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภายใต้กรอบที่กำหนด

2.4. ชั้นประเมินผล

การดำเนินการประเมินผลการวิจัยตามเป้าหมายของการกำกับ ติดตาม ประเมินผล คือครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถสร้างสื่อการเรียนการสอน โดยกลุ่มผู้ร่วม วิจัย ร่วมตรวจสอบความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจากแบบสังเกตและ แบบสัมภาษณ์

ผลการกำหนดติดตาม การประเมินผล เพื่อพัฒนาครูในด้านการสร้างสื่อการเรียนรู้นักเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการ สร้างสื่อการเรียนการสอน ภายใต้กรอบการศึกษา คือ การเลือกสื่อ การเตรียมสื่อ การใช้สื่อ และการประเมินผลการใช้สื่อ ซึ่งได้ดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้น สังเกต และขั้นสะท้อนผล จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู และสอบถามนักเรียน พบว่า จากการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การสอนของครู และสอบถามนักเรียนกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลสำคัญพบว่า ครูมีการเลือกสื่อมีการเตรียมสื่อ มีการใช้สื่อ และมีการประเมินผลการใช้ สื่อ แต่ยังมีจุดด้อยในการผลิตสื่อ การใช้สื่อ และการประเมินผลการใช้สื่อ ดังนี้

1. การเลือกสื่อ

เมื่อผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้นำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แบบสังเกตไปเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อสะท้อนผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ ปรากฏว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้ง 10 คน ก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์เลือกสื่อที่เหมาะสมได้

2. การผลิตสื่อ

เมื่อผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้นำ แบบสังเกตไปเก็บรวบรวม ข้อมูล เพื่อสะท้อนผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ ปรากฏว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้ง 10 คน ก่อนการ อบรมเชิงปฏิบัติการยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และหลังจากการ อบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และสามารถสร้างสื่อการเรียนรู้อย่างน้อยคนละ 1 อย่าง

3. การนำสื่อไปใช้

จากการพัฒนาครูในการผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เมื่อกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้สร้างและผลิต สื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบแล้ว วิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านการนำไปใช้ การเก็บรักษา การเตรียมสื่อสำหรับการสอน การเตรียมการสอนให้สอดคล้องทั้งเนื้อหาและ แผนการสอนวิธีการที่จะนำสื่อที่ผลิตขึ้นไปใช้กับนักเรียน และเทคนิควิธีการต่าง ๆ โดยให้ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ฝึกทดลองสอนกันเองในห้องประชุม และช่วยกันวิเคราะห์ข้อดี ข้อด้อย ของ การสอนในแต่ละแบบ และได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ประเมิน หลังการทดลองใช้ พบว่า ยังมีบางส่วนต้องปรับปรุงแก้ไข เช่น ตัวหนังสือ ไม่ชัดเจน รูปภาพประกอบไม่เข้ากันกับเนื้อ เรื่องบ้าง การใช้สื่อยังกลมกลืนกับตัวอักษร เป็นต้น กลุ่มผู้ร่วมวิจัยต้องนำสื่อมาพัฒนาปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากขึ้น

แนวทางจัดกิจกรรมการนิเทศติดตาม

เพื่อให้ความรู้แก่บุคลากรและติดตามผล กิจกรรมด้านการผลิตและใช้สื่อ ประกอบการสอน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวางแผนในการนิเทศติดตาม ด้านการผลิตสื่อ และ การนำสื่อไปใช้ในการสอนจริง ตามกระบวนการการนิเทศติดตาม คือ จัดให้มีการสังเกตการ สอนและการใช้สื่อที่ผลิตขึ้น การบริการให้คำปรึกษาหารือ ด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งผลการสังเกตพบว่า การนิเทศติดตามได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จ

ตามวัตถุประสงค์ มีการกำหนดการสังเกตการณ์ดำเนินการการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู โดยมีการเตรียมการในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. เตรียมอุปกรณ์ เอกสาร การนิเทศติดตามผล วัตถุประสงค์และกิจกรรม
2. ผู้นิเทศติดตามผล และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ
3. ผู้นิเทศติดตามผล ได้มุ่งเน้นกิจกรรมนิเทศ เพื่อการนำความรู้ไปใช้ในการ

ปฏิบัติงานได้

4. นิเทศติดตามผล การใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้

5. ประเมินผล การนิเทศติดตามผล วัดผลก่อนการนิเทศและหลังการติดตามผล

รายละเอียดดังข้อมูลจาก กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

ดำเนินการจัดกิจกรรมการนิเทศการสอน การติดตามผล เพื่อให้ความรู้แก่ครูในเรื่องคุณภาพของสื่อที่ผลิตขึ้น และนำไปใช้ได้เหมาะสมตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวางแผนในการนิเทศการสอนและการติดตามผลด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ตามกระบวนการนิเทศการสอน เพื่อให้ดำเนินการไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพดังข้อมูลสนับสนุน ดังนี้

“...การดำเนินงาน การนิเทศการใช้สื่อทำให้รู้ว่าครูมีการเตรียมตัวเอง เตรียมนักเรียนเตรียมสภาพแวดล้อม ในการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ซึ่งผู้นิเทศได้นิเทศและการติดตามผล ทำให้ครูเราได้นำความรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างดี...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : บันทึกการนิเทศ)

ผลการนิเทศและติดตามผล

ผลจากการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนรู้โดยการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ เทศบาลตำบลเปือยน้อย ของกลุ่มผู้วิจัยได้สังเกตการณ์สอนการติดตามผลการดำเนินงานด้านการผลิตสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจความต้องการใช้สื่อ ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้สำรวจความต้องการให้สอดคล้องกับคู่มือ กิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้
2. การวิเคราะห์และการคัดเลือกสื่อ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้สำรวจความต้องการ และเรียงลำดับตามความสำคัญของสื่อ โดยคำนึงถึงความสำคัญของการผลิตสื่อ

3. การวางแผนในการผลิตสื่อ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดแนวทาง กำหนดวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการผลิตสื่อพร้อมกำหนดแนวทางการจัดทำคู่มือการใช้สื่อ

4. การผลิตสื่อ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถผลิตสื่อที่จะใช้สอนได้ ตามระยะเวลาที่กำหนด

5. การทดลองใช้สื่อ โดยกำหนดให้มีการทดลองใช้กับครูที่ร่วมวิจัยด้วยตนเอง

6. การปรับปรุงและการแก้ไข กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่เหมาะสม และได้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กต่อไป

7. การผลิตเพื่อนำไปใช้จริง เพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ครูได้จัดขึ้นตามขั้นตอนการผลิตสื่อ จะเห็นว่าเด็กมีความสนใจ ตั้งใจ และมีปฏิริยาตอบรับในด้านบวกกับการใช้สื่อของครู สามารถตอบโต้ และสนุกสนานในสื่อที่ครูได้จัดทำขึ้นส่วนด้านการประเมินผลการใช้สื่อ เป็นขั้นตอนที่ครูและเด็กนักเรียนยังไม่ได้ดำเนินการประเมินผลเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และทราบผลการใช้สื่อเพื่อที่จะมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาสื่อได้อีกต่อไป ซึ่งจะเห็นได้จากการสนทนาจากการบันทึกและข้อคิดเห็นได้ ดังนี้

“...การผลิตสื่อ ตามกระบวนการผลิตสื่อ ในแต่ละขั้นตอนทำให้ทราบว่าสื่อกว่าที่จะผลิตออกมาได้จำเป็นต้องมีการสำรวจความต้องการ การวิเคราะห์และการคัดเลือก การวางแผนการผลิต การผลิตสื่อต้นแบบ การทดลองใช้ การปรับปรุงแก้ไข และการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้ จึงจะเป็นสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนได้จริง...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : บันทึกการนิเทศ)

“...การติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ตั้งแต่กระบวนการศึกษาสภาพความต้องการ การวิเคราะห์สื่อ และการวางแผนการผลิตสื่อจนถึงขั้นการผลิตสื่อ การทดลองใช้สื่อ การปรับปรุงสื่อและการนำสื่อที่ผลิตสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจัง ทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งจากครูและเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556: สัมภาษณ์)

สรุปผลการนิเทศติดตาม

สรุปผลการนิเทศติดตาม พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีการเตรียมตัวเอง เตรียมสื่อ พร้อมทั้งผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศมีการสนทนา ชักถาม และให้การยอมรับรับฟังความคิดเห็น

ของบุคคลที่ให้การเสนอแนะ ซึ่งทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเข้าใจกระบวนการดำเนินการได้ชัดเจน
เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีข้อมูลสนับสนุน ดังนี้

“...การนิเทศและการติดตามผลการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ มีกิจกรรมที่นักเรียนสนใจเป็น
การเรียนรู้ที่มีบรรยากาศเป็นกันเอง กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากรเรียน
และไม่แสดงความเบื่อหน่าย ทำให้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ดำเนินได้ตามวัตถุประสงค์ และ
เป้าหมาย...”

(กลุ่มผู้วิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การเตรียมการสอน การเตรียมสื่อเครื่องมือในการเรียนรู้
อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ครูผู้สอนยังมีอาการประหม่า และเครียดในการสอนเวลาที่มีผู้สังเกตการณ์สอน
ซึ่งควรมีการสังเกตการณ์สอน หรือการเยี่ยมชมชั้นเรียนอยู่บ่อย ๆ เพื่อครูจะได้คุ้นเคยกับการนิเทศ
เพิ่มมากขึ้นและควรจัดให้มีการประเมินผลการใช้สื่อเพิ่มขึ้นด้วย...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : บันทึกการนิเทศ)

สรุปผลการนิเทศติดตามการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จาก
การนิเทศติดตามผล เพื่อสังเกตการณ์สอน ในขั้นตอนการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ พบว่า
กระบวนการใช้สื่อการเรียนรู้ นั้น กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีการสำรวจความต้องการเพื่อวิเคราะห์และ
คัดเลือกสื่อที่จะผลิตเพื่อนำไปวางแผนในการผลิตสื่อ จนสามารถผลิตสื่อต้นแบบ นำไป
ทดลองใช้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในการที่จะนำไปผลิตสื่อเพื่อใช้จริง และเมื่อนำมาใช้แล้ว
กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีการเตรียมตัวเอง เตรียมสภาพแวดล้อม สามารถใช้สื่อการเรียนรู้ได้ตาม
แผนการจัดการเรียนรู้ได้บรรยากาศในการเรียนรู้ และการนิเทศเป็นไปอย่างเป็นกันเอง มีการ
ซักถาม พูดคุยกันเพิ่มมากขึ้นแต่ยังมีบางส่วนที่ครูต้องพัฒนาทักษะในบางขั้นตอน เช่น ขั้นตอน
การประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้ที่จะต้องมีการดำเนินการเพื่อทราบประสิทธิภาพของสื่อ
และทราบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับจากสื่อว่าเพิ่มขึ้นจากเดิมหรือไม่ ดังนั้นจึงต้องมีการ
นิเทศติดตามผลกันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะจากบุคคลที่คุ้นเคยกัน เพื่อการสร้างความกล้า
กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงมีการดำเนินการนิเทศติดตามผลต่อไป

การสะท้อนผลการพัฒนา

ผลการดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก จากสภาพความต้องการ ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ของครูต้องการผลิตสื่อการเรียนรู้ โดยได้ทำการอบรมเชิงปฏิบัติการ วิทยากรผู้ให้ความรู้ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยในเนื้อหาการผลิตสื่อและการใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมได้ร่วมกันผลิตสื่อ การอบรมในครั้งนี้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้เรื่องการผลิตสื่อการเรียนรู้ ในขั้นตอนการนิเทศติดตาม พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยยังขาดความมั่นใจในการใช้สื่อที่ผลิตขึ้น จุดอ่อนและข้อบกพร่องที่เป็นปัญหา ควรจะปรับปรุงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการนิเทศและการติดตามผลเพิ่มขึ้น เน้นให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถผลิตสื่อให้ตรงตามเนื้อหาของสาระการเรียนรู้

ผลการดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการในการพัฒนา

1. ผลการดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการในการพัฒนา

1.1 จากการดำเนินงานในการพัฒนาตั้งแต่วันที่ 21 - 22 ธันวาคม 2556 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการมาตั้งแต่การพัฒนาครั้งที่ 1 ได้ทราบถึงปัญหา ที่ต้องดำเนินการแก้ไขในการพัฒนาครั้งที่ 2 ดังนั้นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จึงได้คัดเลือกครูในโรงเรียนที่มีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจกระบวนการวิธีการในการผลิตและการใช้สื่อมาร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย แนวทางการทำงานที่จะให้ประสบผลสำเร็จ และงานมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งเรียกว่าเป็นกระบวนการกัลยาณมิตรนิเทศซึ่งผู้นิเทศต้องรู้ข้อมูลเบื้องต้นในการดำเนินงานของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ไม่ว่าจะเป็นการสังเกต การสอบถาม การพูดคุย และประเมินผลการนิเทศในการผลิตสื่อการเรียนรู้

1.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการแก้ปัญหาจากจุดอ่อนและข้อบกพร่องที่พบในการพัฒนา คือ การผลิตสื่อการเรียนรู้ยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจึงได้ดำเนินการนิเทศการสอนและการติดตามผลซึ่งมุ่งเน้นติดตามให้สื่อสอดคล้องกับการเรียนการสอนมากที่สุด และเป็นผู้คอยชี้แนะส่งเสริมให้กิจกรรมดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายและได้มุ่งเน้นการนิเทศเพิ่มเติมในบางขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยการใช้สื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้สิ่งที่ปรับปรุงเพิ่มเติมคือ ใช้เวลาในการนิเทศและการติดตามผลเพิ่มขึ้น ได้ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีที่ดำเนินการแล้วได้ผล แก้ปัญหาได้ การดำเนินการ พบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาตนเอง พัฒนาการปฏิบัติงาน มีการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาด้านการผลิตและการใช้สื่อประกอบการสอนให้เกิดทักษะความชำนาญการในการปฏิบัติงาน เพื่อเน้นให้มีความรู้

ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ครูผลิตขึ้นมาได้ ทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ได้การจัดกิจกรรมการนิเทศการสอนและการติดตามผลแบบกัลยาณมิตร ในการพัฒนาครั้งที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้นิเทศกระบวนการขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเพื่อ การจัดการเรียนรู้ ซึ่งร่วมกันดำเนินการปรับปรุงแก้ไข พัฒนา ได้ศึกษาเนื้อหาเทคนิค วิธีการ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทาง และได้ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ โดย ยึดรูปแบบกระบวนการประเมินตนเองก่อนและหลังเรียน พร้อมทั้งจัดรูปแบบของสื่อให้มี ความเหมาะสมกับวัยเร้าความสนใจของผู้เรียนให้มากขึ้น และนิเทศติดตามผลการดำเนินการ นิเทศการจัดการเรียนรู้โดยยึดรูปแบบ คือ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และ ครอบคลุมกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดดังข้อมูล สันับสนุน ดังนี้

“...การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ การนิเทศและการติดตามผลการจัดการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร ทำให้การใช้สื่อ การเรียนรู้ ครูมีความมั่นใจที่จะผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ตามกระบวนการและขั้นตอนและ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้...”

(กลุ่มผู้ร่วมวิจัย, 22 ธันวาคม 2556 : วันที่กการนิเทศ)

ผลจากการดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการผลิตสื่อ ปรากฏว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมี ความพอใจที่ได้ทราบการพัฒนาตนเอง โดยการประเมินตนเองจากแบบทดสอบ และแบบ สังกัด กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับการนิเทศและการติดตามผลแบบกัลยาณมิตร ในการจัดการเรียนรู้ และมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเพื่อจัดการ การเรียนรู้ได้ มีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้โดยใช้ สื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำ นิเทศการสอนของกลุ่มผู้วิจัย มีการประสานงานกันดี ขึ้นเป็นที่พอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นอย่างมาก ครูรู้จักการนำความรู้จากสื่อรอบข้างมาสร้าง เป็นองค์ความรู้ และครูรู้จักการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการสอนหรือบอกนักเรียน และ ขณะเดียวกันครูก็มีความรับผิดชอบในการทำงานและการรู้จักการช่วยเหลือกันเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการดำเนินการนิเทศและติดตามผลการสอนจึงควรดำเนินการบ่อย ๆ เพื่อให้บุคลากรมี

ความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการผลิตและการใช้สื่อตามกระบวนการ
ขั้นตอน พร้อมทั้งการจัดกิจกรรมจากสื่อที่ผลิตให้นักเรียนได้รู้จักการสร้างองค์ความรู้ด้วย
ตนเอง แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่องและตลอดไป
ซึ่งปรากฏดังผลการประเมินการนิเทศด้านการใช้สื่อตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการประเมินการนิเทศกำกับติดตามด้านการใช้สื่อ

ผลการประเมินการนิเทศด้านการใช้สื่อ	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. ครูมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะในการใช้สื่อ	3.79	0.76	มาก
2. ครูมีความสามารถในการใช้สื่อเพื่อการสอน	3.86	0.63	มาก
3. ครูมีการเตรียมแผนการสอน เพื่อให้สอดคล้อง กับสื่อการสอน	3.84	0.61	มาก
4. ครูมีความพร้อม ความพึงพอใจ การใช้สื่อในการ เรียนการสอน	3.89	0.65	มาก
5. ครูจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและ หลักสูตร	3.90	0.62	มาก
6. ครูจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และความสามารถของผู้เรียน	3.89	0.71	มาก
7. ครูจัดกิจกรรมการสอนเพื่อให้นักเรียนได้คิดและ แก้ไขปัญหา	3.95	0.64	มาก
8. นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมที่จัดขึ้น	3.85	0.65	มาก
9. นักเรียนมีความสนใจในสื่อที่นำเสนอ ได้รับ ความรู้และเกิดประสบการณ์ด้วยตนเอง	4.01	0.51	มาก
รวม	3.89	0.65	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการประเมินการนิเทศกำกับติดตามด้านการใช้สื่อของครู
ผู้ดูแลเด็ก สังกัดเทศบาลตำบล เป็ยน้อย อำเภอเป็ยน้อย จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน

การสะท้อนผลการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากร

จากการวิจัยการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ สังกัดเทศบาลตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) มีการสะท้อนผล ดังนี้

การดำเนินงานกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผลในการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ โดยกลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอน ที่จะต้องปฏิบัติ โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตาม ให้ความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมให้สามารถในการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลจากแบบบันทึกการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบสำรวจ ความต้องการ แบบสัมภาษณ์ แบบการสังเกต โดยการบันทึกจากผู้วิจัย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อนำข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้มา เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

กระบวนการผลิตสื่อการเรียนรู้ โดยมีการสำรวจสภาพความต้องการของผู้ผลิต การวิเคราะห์และคัดเลือกสื่อ การวางแผนการผลิต การผลิตสื่อต้นแบบ การทดลองใช้ การปรับปรุงแก้ไข และการนำสื่อที่ผลิตไปใช้จริง ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ผลิตสื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะสอน

1. การศึกษาสภาพความต้องการ ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ของครู สังกัดเทศบาลตำบลเปือยน้อย อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ทุกคนมีความต้องการที่จะผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอนให้กับเด็กได้เรียนรู้ เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และสอดคล้องกับสาระหลักสูตรที่เรียน

2. การวิเคราะห์และคัดเลือกสื่อ ได้มีการวิเคราะห์การจัดทำสื่อ จากแผนการจัดการเรียนรู้และคัดเลือกเนื้อหาที่จะผลิตสื่อ

3. การวางแผนการผลิต ได้วางแผนในการผลิตสื่อที่จะใช้สอนสำหรับเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจที่จะเรียน

4. การผลิตสื่อต้นแบบ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ผลิตสื่อต้นแบบตามที่ได้คัดเลือก และวางแผนการผลิตสื่อกำหนดไว้ โดยสามารถผลิตสื่อต้นแบบได้ และครอบคลุมเนื้อหาในสาระที่จะเรียน

5. การทดลองใช้ จากการผลิตสื่อ พบว่า นักเรียนมีความสนใจและพยายามเรียนรู้ จากสื่อที่ผลิตขึ้น

6. การปรับปรุงแก้ไข หลังจากที่มีการทดลองใช้แล้ว ได้นำแบบฝึกมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อต้องการสร้างความสนใจของเด็กนักเรียน

7. การผลิตและนำไปใช้จริง โดยการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อมูลที่ได้มาจากการทดลองใช้ และจัดให้เป็นรูปเล่มที่ถาวรพร้อมที่นำไปใช้สอนได้จริง และการใช้สื่อการเรียนรู้ตามกระบวนการทำให้ครูรู้จักการเตรียมตัวผู้สอน การเตรียมสภาพแวดล้อม การนำสื่อการเรียนรู้ไปใช้ตามแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้สื่อ ซึ่งพัฒนามาจากการพัฒนาครั้งที่ 1 ทำให้ทราบว่าเด็กนักเรียนที่ใช้สื่อมีการพัฒนาตนเอง ได้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย และสามารถทราบได้ว่าสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ในครั้งต่อไปต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงให้เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น

โดยสรุป การนำเอากระบวนการพัฒนาครูในการผลิตสื่อการเรียนรู้ สังกัดเทศบาลตำบลเปือยน้อย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ไปในทางที่ดีขึ้น จากกรณีที่ครูผู้สอนได้มีโอกาสได้ศึกษาสภาพการผลิตและการใช้สื่อร่วมกัน มีโอกาสปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน สร้างครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง